

Naturnära skogsbruk

Ett hållbart
sätt att bruka den
svenska skogen

GREENPEACE

Innehåll

6

Naturnära skogsbruk

7

Ett skogsbruk anpassat till en ny verklighet

10

Lösningen - att arbeta med naturen

12

Att undvika

13

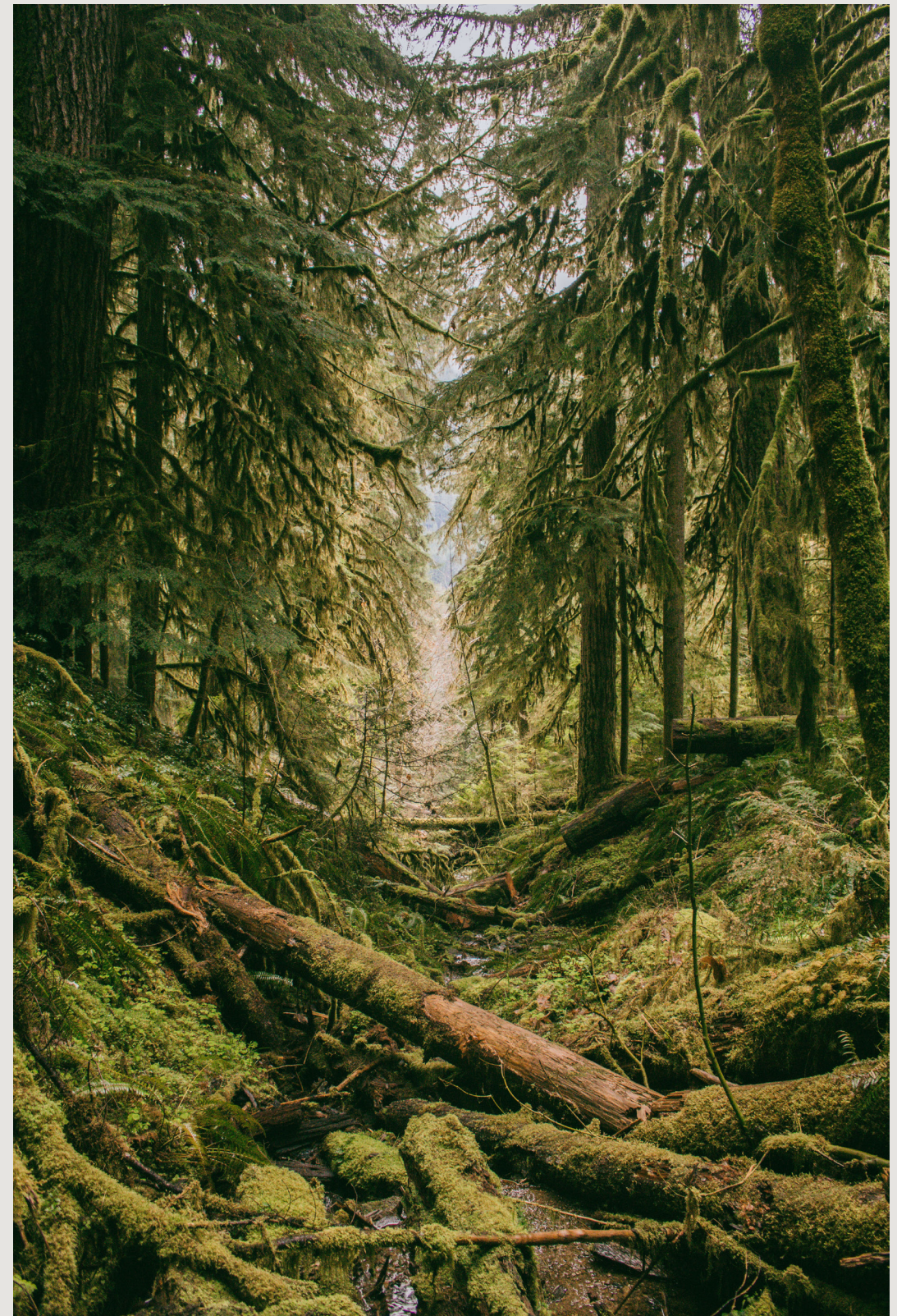
Ekonomi

15

Exempel

Rapport

Framtidens skogsbruk är naturnära

Naturnära skogsbruk

Ett hållbart sätt att bruka den svenska skogen

Omkring 70 procent av Sveriges yta är täckt av träd. Trots det har Sverige försvinnande lite av det vi brukar kalla “riktig skog”, med gamla träd, mossor, lavar, svampar, döda träd, omkullfallna stammar och ett rikt djur- och växtliv. Stora delar av våra skogar är nämligen skadade eller förstörda. Sedan 1950-talet har drygt 60 procent av de svenska skogliga ekosystemen blivit kalavverkade. Det är en utveckling som fortsätter än i dag, eftersom endast sex procent av den produktiva skogsmarken är formellt skyddad.^{1,2}

Resiliens och Klimat

Skogar absorberar och lagrar koldioxid så länge som de inte avverkas, vilket gör dem till en viktig allierad i kampen mot klimatförändringarna. Det boreala barrskogsbältet, där en stor del av Sveriges skogar ingår, binder mer koldioxid än alla världens regnskogar tillsammans. Ett förändrat klimat utgör samtidigt ett hot mot skogen: Torka, stormar, värmeböljor, skadedjursangrepp, bränder och andra extrema väderhändelser blir allt vanligare och utsätter våra skogar för ytterligare påfrestningar. Den huvudsakliga anledningen till att skogen är hotad är dock vårt intensiva svenska skogsbruk. Genom att avverka en övervägande majoritet av virkestillväxten så försvagas dessa känsliga ekosystem. De får därmed också svårare att återhämta sig och anpassa sig till ett förändrat klimat.

Biodiversitet

Skogar utgör hem åt otaliga djur och växtarter, vilket gör dem viktiga för den biologiska mångfalden. Men det intensiva skogsbruket har fragmentiserat och förstört många arters livsmiljöer, vilket gör att allt fler skogslevande arter i dag är hotade. Enligt Artdatabanken är 4746 arter i Sverige rödlistade - och drygt 50% alla rödlistade arter förekommer i skogen³

Ekosystemtjänster

Skogar lagrar och transporterar stora mängder färskvatten, de förbättrar luftkvaliteten, reglerar klimatet och mycket mer. Vi människor och alla andra arter gynnas av dessa tjänster.

Hållbar sysselsättning

Skogar förser också många människor med arbete och sysselsättning, inte bara genom att producera virke utan även bärplockning, svampplockning och naturturism. I Sápmi är den traditionella rennäringen beroende av lavrika skogar – en näring som blir alltmer hotad i takt med att dessa skogar försvinner och ersätts av monokulturer. För att klara klimatomställningen och rädda den biologiska mångfalden är det nödvändigt att förändra vårt sätt att bedriva skogsbruk. Genom att ställa om till ett hållbart och naturnära skogsbruk kan vi långsiktigt säkra artrika och livskraftiga skogar som kan binda in mycket koldioxid – vilket både skogsnäringen och övriga delar av samhället vinner på i längden.

1. Artur Larsson et al. (2011): Tillståndet i Skogen – rödlistade arter i ett nordiskt perspektiv (SLU Artdatabanken)

2. Statistiska centralbyrån & Naturvårdsverket (2020): Skyddad natur 2020-12-31

3. SLU Artdatabanken (2020): Rödlistade arter i Sverige 2020

Ett skogsbruk anpassat till en ny verklighet

Resilienta och levande skogar ett villkor för att klara klimatet

Resiliens

Klimatförändringarna innebär att extrema väderhändelser väntas bli vanligare i framtiden. Forskning visar att skogar med inhemska trädslag är mer produktiva och resilienta än jämnåriga monokulturer när till exempel torka och stormar inträffar. När naturliga processer får pågå utan påverkan och mänskliga ingrepp hålls till ett minimum så kommer de specifika förutsättningarna på platsen att bestämma vilka trädarter som växer bra. Genom naturlig föryngring och ett naturligt urval blir skogen mer anpassad till den lokala platsen och dess klimatförhållandena, vilket gör den bättre rustad för att anpassa sig om dessa förhållanden ändras.^{4,5,6}

Kolsänka och inlagring

Skogarnas förmåga att agera kolsänkor är direkt relaterat till takten av avverkning. Enligt Skogsutredningen har Sverige en årlig tillväxt på 91 miljoner skogskubikmeter som är tillgänglig för skogsindustrin. De senaste fem åren har 90–94 miljoner skogskubikmeter avverkats årligen⁷. Det innebär att Sverige har en av de högsta avverkningstakterna av årlig tillväxt⁸. Det minskar mängden kol som lagras i våra skogar avsevärt. Forskning visar att kalavverkningar i synnerhet orsakar utsläpp av växthusgaser och att en minskning av avverkningsnivåerna skulle gynna skogens funktion som kolsänka.^{9,10}

För att skydda klimatet och fullfölja ansvaret som en av EU-ländernas skogrikaste nationer måste Sverige minska avverkningstakten. Detta skulle möjliggöra för virkes- och kolförrådet i skogen att växa rejält¹¹. Särskilt i södra och västra Sverige, där avverkningar till och med har varit över 100 procent av den tillgängliga tillväxten.

En minskning av avverkningstakten innebär att vi måste använda virket mer effektivt. Istället för att producera kortlivade produkter som papper och trädbaserad bioenergi behöver vi gå mot att använda skogen för långlivade produkter, till exempel i bygg såväl som i möbelindustrin.

4. Jingjing Liang, Thomas W. Crowther, Nicolas Picard, et al. (2016): Positive biodiversity-productivity relationship predominant in global forests

5. James E. M. Watson, Tom Evans, Oscar Venter, et al. (2018): The exceptional value of intact forest ecosystems

6. William R. Moomaw et al. (2019): Intact Forests in the United States: Proforestation Mitigates Climate Change and Serves the Greatest Good

7. Statens offentliga utredningar (2020): SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen.

8. Ministerial Conference on the Protection in Forests in Europe (2020): State of Europe's Forests 2020

9. Torbjörn Skytt et al. (2021): Climate mitigation forestry - temporal trade-offs

10. Patrik Westin et al. (2020): Impacts of Clear-Cutting of a Boreal Forest on Carbon Dioxide, Methane and Nitrous Oxide Fluxes

11. Greenpeace (2020): The future of forests in the European Union. Untapped potential for nature conservation and climate change mitigation

Biodiversitet

Skogen är hem åt en lång rad arter. Många av dem är beroende av strukturer som saknas i våra produktionsskogar, till exempel död ved i olika dimensioner – både liggande och stående – och i olika stadier av nedbrytning. Dessutom är många arter beroende av lövträd och mogna skogar som dagens produktionsmonokulturer inte har.

De boreala skogarna karaktäriseras av en naturlig störningsregim såsom insektsangrepp, bränder och stormar. Sådana händelser är en del av utvecklingen och skapar strukturer som många arter är beroende av. Dessa störningar sker dock främst på en mindre skala, vilket påverkar enstaka träd och grupper snarare än hela skogar¹². Att gå ifrån kalhyggen och monokulturer mot mer komplexa blandskogar är en viktig åtgärd för att rädda den biologiska mångfalden i de boreala skogarna.^{13,14} Förändringen mot friska ekosystem kommer ta tid eftersom de komplexa nätverken av mykorrhiza, som är en fundamental del av boreala skogars tillväxt, kan ta flera hundra år att utveckla.

Ekosystemtjänster

Levande skogar är ett villkor för tusentals arters överlevnad. Men skogen erbjuder också en mängd tjänster för oss människor, långt mer än bara genom avverkning av timmer. Bland annat reglerar och renar skogarna vatten, hindrar markerosion, ger rekreationella värden, reglerar klimatet och erbjuder Non-Timber Forest Products (NTFPs) likt svampar

och bär. Ett skogsbruk som enbart fokuserar på virkesproduktion med kalhyggen och planteringar av monokulturer påverkar flera av dessa tjänster djupt – och det är samhället som får bära kostnaderna¹⁵. För att skapa ett långsiktigt hållbart skogsbruk måste samhället se värdet av dessa tjänster och skapa produktions-skogar som kan tillhandahålla dem. Paradoxalt nog är dagens skogsbruk inte heller optimalt utformat för att producera virke för sågverk, eftersom kalhyggen och en gles återplantering leder till att fler små träd gallras och avverkas som används främst för massaved och bränsle¹⁶.

12. Kyle Eyvindson et al. (2019): High boreal forest multifunctionality requires continuous cover forestry as a dominant management

13. Majju Peura et al. (2017): Continuous cover forestry is a cost-efficient tool to increase multifunctionality of boreal production forests in Fennoscandia

14. Timo Kuuluvainen & Sylvie Gauthier (2018): Young and old forest in the boreal: critical stages of ecosystem dynamics and management under global change

15. Mikko Mönkkönen et al. (2018): Solving Conflicts among Conservation, Economic, and Social Objectives in Boreal Production Forest Landscapes: Fennoscandian Perspectives

16. <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/statistik/statistiska-meddelanden/jo0312-statistiska-meddelanden-bruttoavverkning-2020.pdf>

Hållbar sysselsättning

Skogar har länge spelat en viktig roll för att skapa jobb och sysselsättning i Sverige. Men dagens skogsbruk ger allt färre arbetstillfällen och sällan i glesbygd och påverkar dock många människors liv negativt; speciellt traditionell renskötsel och turism. Medan certifieringar som FSC enligt regelverket ska säkerställa att “både rennäring och skogsbruk samexisterar”¹⁷, så ser verkligheten annorlunda ut. Kalhyggen i uppvuxna skogar inskränker på renens betesmarker, vilket leder till ekonomiska svårigheter och hotar traditionella rennäringen och den kulturella överlevnaden för många samer. Ett hållbart skogsbruk som undviker kalhyggen gynnar inte bara skogsägare och arter som är beroende av skogen, utan också andra aktörer som är beroende av skogen för sin överlevnad.

Att låta skogar växa sig äldre och bli mer komplexa gynnar renskötseln, eftersom det säkerställer tillgången till lavar, som renen äter. Att undvika åtgärder som markberedning, konstgödsling och plantering av icke-inhemska trädarter gynnar traditionell renskötsel i Sápmi.¹⁸

Mer naturskog gynnar också inkomsterna från turism på landsbygden, inte minst i norra Sverige. Efterfrågan på naturbaserad turism har ökat de senaste åren.¹⁹ Intakta skogslandskap kan alltså skapa arbetstillfällen i en sektor som ger direkta ekonomiska fördelar till människor på landsbygden.²⁰

17 The FSC National Forest Stewardship Standard of Sweden

18. Svenska Samernas Riksförbund: Ett renskötselanpassat skogsbruk

19. Peter Fredman & Liisa Tyrväinen (2010): Frontiers in Nature-Based Tourism

20. Anssi Ahtikoski et al. (2011): Potential Trade-Offs Between Nature-Based Tourism and Forestry, a Case Study in Northern Finland

Naturnära skogsbruk

Att arbeta med naturen

Naturnära skogsbruk (på engelska: Close-to-nature forestry eller CNF) syftar till att skapa produktionsskogar som är så lika naturen som det är möjligt. Det säkerställer långsiktig stabilitet för ekosystemen och dess olika tjänster – både för den biologiska mångfalden och för oss människor. Skötseln av skogen anpassas till lokala förhållanden, men vilar på tre grundprinciper:

Naturlig föryngring

Framtidens skogar kommer att behöva kunna anpassa sig till en förändrad miljö, vilket naturens egna strukturer är bäst lämpade för. Genom att använda naturlig återväxt istället för plantering kan vi få mer resilienta och blandade skogar, som är anpassade till lokala omständigheter, samtidigt som kostnaderna för plantering minskar. Men att återställa planterade monokulturer och kalhyggen till artrika skogar, anpassade för ett naturnära skogsbruk, kommer att kräva hårt arbete och skötsel.

Avverkning av färre men äldre träd

För att öka resiliensen i våra skogar och deras möjligheter att lagra kol måste mängden timmer i skogen öka. Att låta skogarna växa sig äldre gynnar också den biologiska mångfalden, eftersom det till exempel ger skogarna möjlighet att utveckla död ved. Att övergå till att bara avverka fullvuxna träd innebär att mängden avverkad timmer minskar, samtidigt som det ger timmer av en högre kvalitet. Att låta träden växa sig äldre istället för att avverka så fort de nått avverkningsbar ålder är en av de mest effektiva åtgärder vi kan vidta för att binda in kol från atmosfären. Inte minst eftersom träd i högre ålder har den högsta tillväxten i volym varje år.

Att arbeta med naturen

Skogar är komplexa ekosystem. För att våra produktionsskogar ska bli mer naturnära måste vi ge dem tid och utrymme att växa, med ett minimum av åtgärder. Det innebär exempelvis att bara avverka enskilda träd istället för att kalhugga och att undvika bekämpningsmedel och konstgödsel. Vi måste också använda avverkningsmetoder som har låg påverkan på omgivningen, för att undvika att skada marken och de kvarvarande träden. Att avverka löpande innebär att utsläppen från avverkningen ökar något, vilket dock med råge kompenseras genom att vi undviker de negativa konsekvenserna för klimat och biologisk mångfald vid kalhyggen.

© Christian Ahlund / Greenpeace

Hur vi arbetar med naturen?

Naturnära skogsbruk bygger på tre grundläggande principer:

1. Identifiera vad “naturlig” innebär för den specifika skogen och platsen.
2. Låt produktionsskogen bli mer naturlig.
3. Hållbar lönsamhet nås genom att minimera kostnaderna, snarare än genom att maximera vinsterna.

Dessa principer kan tillämpas såväl i norra som södra Sverige, oberoende av trädslag eller vilken typ av mark skogen har.

1. Identifiera vad “naturlig” innebär för den specifika skogen och platsen

Eftersom många skogar i Sverige i dag är planterade, det första steget i att skapa ett naturnära skogsbruk är att ta reda på hur en naturlig skog skulle se ut på platsen. Karaktären hos en naturlig skog avgörs av en rad faktorer, såsom markförhållande och lokalt klimat. Naturliga skogar är också föränderliga, inte minst eftersom klimatförhållanden kan förändras. Genom att använda koncept som “potential natural vegetation” (PNV) går det att ta reda på vad som är en “naturlig” skog på en viss plats. Man kan också göra jämförelser med referensytor i produktionsskogar som har fått möjlighet att växa och utvecklas naturligt utan skogsskötsel, till exempel i skyddade områden. Dessa skogar kan ge guidning till skogsägare för hur deras produktionsskogar kan utvecklas.

2. Låt produktionsskogen bli mer naturlig

Skogsägare utvecklar en tioårs skötselplan för hur skogen ska utvecklas för att nå de långsiktiga målen. Denna plan beskriver hur skogen ska se ut om tio år, exempelvis vilken typ av träd som ska växa i skogen, hur mycket död ved det ska finnas och hur åldersstrukturen i skogen ska se ut. Till en början kommer produktionsskogen antagligen vara väldigt långt ifrån den målbild man har. Men genom skötselåtgärder så kan den skillnaden gradvis minskas. Vad det innebär i praktiken beror på den individuella skogens skick och karaktär.

När tio år har gått utvärderas resultaten och en ny plan tas fram, utifrån lärdomar som dragits av de första tio åren. Metoderna för att skapa ett naturnära skogsbruk justeras hela tiden, utifrån lärdomar och erfarenheter. Vilket ger skogen möjlighet att gradvis bli mer naturlig och anpassad till platsen.

3. Hållbar lönsamhet nås genom att minimera kostnaderna, snarare än genom att maximera vinsterna.

Skogsbruket ska vara effektivt, men måste samtidigt ta med alla kostnader i beräkningen. Naturnära skogsbruk bygger på principen om minimal inverkan är att föredra framför maximala resultat. För att få ekosystemen att fungera långsiktigt måste skogsbrukets ekonomiska mål ska vara rimligt och inte bara handla om att maximera produktionen. Det innebär att åtgärder såsom markberedning undviks, vilket också minskar kostnaderna. Varje skogsskötselåtgärd måste ha en direkt fördel, såsom högre naturvärden i produktionsskogen, högre kvalitet på virket eller att bara avverka mogna träd. Att följa dessa principer gynnar inte bara skogen – det gynnar även skogsägaren, eftersom det ökar värdet av skogen och ger en direkt inkomst. Principen om minimal inverkan kan sammanfattas så här: “Du behöver aldrig ha en ursäkt för att låta ett träd stå kvar – men du behöver en anledning för att hugga ner ett träd”.

© Bente Stachowicz / Greenpeace

Att Undvika

Naturnära skogsbruk handlar om att minimera inverkan på skogen. Varje skogsskötselåtgärd ska antingen öka naturvärdena i skogen, öka kvaliteten på de återstående träden eller handla om att avverka mogna träd, för att fylla behovet från skogsägaren. Det innebär att många av de metod-er som används i det svenska skogsbruket ska undvikas, både för skogsägarens och naturens skull. Dessa åtgärder innefattar bland annat:

Inga kalhyggen

Kalhyggen utgör ett enormt hot mot den biologiska mångfalden, orsakar utsläpp av växthus-gaser och påverkar tillväxten av framtida skog-ar negativt, till exempel genom att svamparnas viktiga nätverk av mykorrhiza i marken förstörs.

Inga monokulturer

Likåldriga monokulturer är inte skogar. De saknar den komplexitet, biodiversitet och resil-iens som naturliga skogar har. Därför ska mo-nokulturer undvikas inom naturnära skogsbruk.

Ingen plantering av främmande arter

Lokala och naturliga trädarter bildar de mest produktiva och resilienta skogarna. Främmande arter, såsom contorta-tallen, kan ha negativa effekter på de lokala ekosystemen och ska undvikas.

Inga bekämpningsmedel eller konstgödsel

Att använda konstgödsel eller bekämpnings-medel strider mot det naturnära skogsbrukets princip om minimal påverkan: De har nega-tiv påverkan på miljön och utgör kostnader som bör undvikas. Det bästa skyddet mot insektsangrepp är resilienta och blandade skogar, som även kan utgöra habitat för många av skadedjurens fiender.

Ingen markberedning

Precis som konstgödsel så orsakar markbered-ning skador i jorden, vilket får negativa effek-ter för trädens framtida tillväxt. Jordpackning påverkar trädens förmåga att bilda rötter, eftersom de inte kan tränga igenom den hårda jorden. Markberedning skadar även nätverken av svamparnas mykorrhiza i marken.

Ingen dikning

Våtmarker utgör viktiga ekosystem, eftersom de binder stora mängder kol och filtrerar vatten. Dikning förstör dessa våtmarker, vilket orsakar stora kostnader för skogsägaren och ska därför undvikas. Istället behöver tidigare utdikade våtmarker restaureras, eftersom det utgör en av de mest effektiva åtgärderna för att bekämpa klimatförändringar.

Inga störningar under känsliga tidsperioder

Att arbeta med naturen innebär också att ta med naturens behov och begränsningar i beräkningarna. Stora ingrepp under häckning-stid bör undvikas och ska bara ske när mark-förhållandena är sådana att jorden inte skadas av att använda skogsmaskiner. Rättsfall i EU gjort striktare tolkning av regler kring att inte störa häckningsställen än vad som är praxis i Sverige i dag. Detta måste förbättras i det svenska skogsbruket.

Ingen utfordring av vilda djur

Populationerna av exempelvis rådjur och älg måste anpassas för att inte orsaka skador på den naturliga återplanteringen. Utfordring ökar mängden djur och bör därför undvikas.

Ekonomi i naturnära skogsbruk

Ekonomi i naturnära skogsbruk

Naturnära skogsbruk följer tre viktiga grund-principer, som gör metoden ekonomiskt hållbar:

1. Kvalitet går före kvantitet. Det innebär att 80 procent av det timmer som produceras inom hållbart skogsbruk har hög kvalitet och kan därför inbringa högre priser. I Sverige går i dag endast upp till 50 procent av träet till att göra timmer.²¹

2. Kostnader minskas genom att undvika onödiga åtgärder, såsom markberedning och plantering.

3. Naturnära skogsbruk gör det möjligt att anpassa produktionen efter efterfrågan. Genom att ha blandade skogar, med träd i olika åldrar, kan skogsägare anpassa avverkningarna efter virkespriserna.

Att äga skog är som att ha ett bankkonto: Den stående timmervolymen är den summa pen-gar som du har i banken. Värdet kan bara öka genom att träden växer. Att avverka träd är som att göra ett uttag från bankkontot. Genom att endast avverka enskilda träd och därigenom sänka avverkningsvolymerna säkerställer man att värdet av skogen ökar, samtidigt som det ger en inkomst för skogsägaren. Att kalhugga en skog är som att ta ut alla pengar från banken på en gång. Det följs av kostsamma åtgärder, såsom plantering och markberedning, för att skogsägaren ska få tillbaka värdet av skogen. Dessa investeringar undviks inom naturnära skogsbruk, eftersom det använder sig av naturlig återplantering. Att öka volymen timmer ökar inte bara värdet på skogen, utan ökar samtidigt också mängden kol som lagras i skogen. I Lübecks stadsskog har naturnära skogsbruk används i mer än 25 år. Tabellen nedan visar hur värdet av skogen har ökat under tiden, på grund av ökad volym av timmer.

	1990-1994	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019
Virkesförråd per ha (m³)	306	325	335	365	397	440
Yta i ha	4100	4300	4400	4500	4600	4600
Uppskattat värde i €	66,500,000	70,200,000	81,700,000	95,000,000	105,000,000	124,000,000

Sett över en längre tid blir naturnära skogsbruk mer lönsamt än kalhyggesbruk, eftersom avverkning kan ske löpande.^{22,23} Följande tabell visar hur ett fokus på timmer av hög kvalitet ökar möjligheter-na för skogsägare.²⁴

21. Skogsstyrelsen (2019): Bruttoavverkning 2018 och preliminär statistik för 2019
22. Thomas Knoke (2012): The Economy of Continuous Cover Forestry. In: Continuous Cover Forestry. Managing Forest Ecosystems.
23. Timo Pukkala (2015): Plenterwald, Dauerwald, or clearcut?
24. Mikael Karlsson (2021): Konsten att hugga träd och ha skogen kvar

Ekonomi i naturnära skogsbruk

Kalhyggesbruk	Massaved	Sågved
Pris per kubikmeter m ³ fub ²⁵	295 kr	515 kr
Andel Massaved/Sågved	50%	50%
Avverkningskostnader per kubikmeter i genomsnitt (innebär alla åtgärder, t.ex. Röjning, gallring, slutavverkning osv.)	135 kr	135 kr
Netto per sortiment	160 kr	380 kr
Netto per kubikmeter, i genomsnitt		270 kr

Trots att avverkningskostnaderna per kubikmeter är något högre med naturnära skogsbruk, så kompenseras dessa med råge av det högre pris som skogsägarna kan få ut genom att sälja timmer.

Naturnära Skogsbruk	Massaved	Sågved
Pris per kubikmeter m ³ fub ²⁶	295 kr	515 kr
Andel Massaved/Sågved	20%	80%
Avverkningskostnader per kubikmeter i genomsnitt (innebär alla åtgärder, t.ex. Röjning, gallring, slutavverkning osv.)	150 kr	150 kr
Netto per sortiment	145 kr	365 kr
Netto per kubikmeter, i genomsnitt		321 kr

Genom att fokusera på produktion av timmer av hög kvalitet kan skogsägare tjäna mer pengar per kubikmeter virke. Eftersom avverkning sker löpande kan skogsägaren få en stadig inkomst från skogen, samtidigt som kostsamma åtgärder såsom plantering undviks (ej medräknade i tabellen ovan).

25. M³fub = Fastkubikmeter under bark
26. M³fub = Fastkubikmeter under bark

Att förändra skogsbruket är en del av en större systemomställning. Vi behöver skapa en bättre prisbild för timmer av hög kvalitet och bygga upp en infrastruktur med sågverk som kan arbeta med den här typen av timmer. En diversifiering av skogarna och skogsbruket innebär också fler inkomstmöjligheter och att riskerna sprids.

Exempel

Göteborg stadskog

Göteborgs stad äger omkring 11 000 hektar skog, varav 4 500 hektar används som produktionsskog och brukas enligt principerna för naturnära skogsbruk. Målet är att skapa värden för friluftsliv, skydda den biologiska mångfalden och producera timmer samtidigt. Det innebär att skogsbrukets mål är att skapa äldre och mer blandade skogar, vad gäller både arter och åldrar på träden. Därför avverkas bara enskilda träd, i syfte att få timmer av hög kvalitet. Naturlig återplantering används i så stor utsträckning som möjligt. Dessa metoder ökar ekosystemens resiliens och säkerställer att skogarna kan förse Göteborgarna med en hel rad tjänster, inte bara i dag utan även i framtiden ²⁸.

Skogen ihop

Många privata skogsägare vill också se en förändring. I ett öppet brev krävde 420 ägare en förändring av den svenska skogspolitiken, mot ett mer naturnära skogsbruk som verkar inom ramen för ekosystemen. De vill ta ansvar för att binda in kol och stödja den biologiska mångfalden, samtidigt som timmer av hög kvalitet kan produceras. För att göra den utvecklingen möjlig efterfrågar de fler lokala sågverk, som gör det möjligt att tillverka långlivade timmerprodukter istället för pappersmassa och papper. Det skulle inte bara hjälpa skogsägarna, utan även lokal infrastruktur, eftersom en ändring av skogspolitiken och infrastrukturen kan skapa nya lokala arbetstillfällen ³⁰.

Plockhugget

Plockhugget arbetar för mer hållbarhet inom skogsbruket genom att köpa och sälja timmer från kalhyggesfri avverkning. Målet är att öka transparensen för köpare, få virke av högre kvalitet, öka inkomstmöjligheterna för skogsägare och samtidigt öka mångfalden i skogen. Genom att samarbeta med lokala sågverk kan de minska utsläppen från transporter, samtidigt som det lokala näringslivet stärks.³¹

28. Göteborg Stad Fastighetskontoret (2014): Skogspolicy. Med fokus på skogens natur- och sociala värden genom ansvarsfull skogsskötsel utan kalhyggen.
29. <https://www.svd.se/skogsagare-vi-vill-se-ett-naturnara-skogsbruk>
30. <https://skogen.ihop.nu/>
31. <https://plockhugget.se/om-plockhugget/>

Framtidens skogsbruk är naturnära

“En sund framtid för människor, planeten och välståndet kräver /.../ att man säkerställer friska och motståndskraftiga skogar med rik biologisk mångfald i Europa och världen.”

EU Commission (2021): New EU Forest Strategy for 2030

Våra skogar är en av våra viktigaste allierade i kampen mot klimatförändringarna. Sverige har en enorm potential – och ett ansvar – att bidra till Europas mål att bli koldioxidneutralt till 2050. Men skogarna är samtidigt utsatta för hot: Decennier av intensivt skogsbruk har förvandlat de flesta av våra skogar till plantager som inte hjälper den biologiska mångfalden. De är också sämre rustade att möta hoten från klimatförändringarna, såsom torka, extremväder och stormar. Det är vår skyldighet att hitta en väg framåt – och ett sätt att arbeta med naturen istället för mot den. Genom ett naturnära skogsbruk kan skogen fungera som hem åt en lång rad olika arter, binda och lagra kol under lång tid framöver, ge oss tillgång till timmer och samtidigt stödja andra näringar, såsom rennäringen och turismen.

Att förändra skogsbruket är möjligt. Genom att öka mängden timmer i skogen, anpassa skogsskötseln efter lokala behov och låta skogen växa sig äldre kan vi omvandla våra skogar till blandade och levande ekosystem, som ökar den biologiska mångfalden, binder kol och erbjuder långsiktig försörjning även i framtiden. Det är vår skyldighet att säkerställa att skogarna kan erbjuda alla dessa tjänster även i framtiden. Lösningen är att tillämpa ett naturnära skogsbruk, där vi slutar dominera och kontrollera naturen och istället samverkar och samarbetar med naturen.